

УДК 004

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.it.2023.2.10>

Дарина ЧЕРНИШОВА

здобувач PhD, асистент кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки, Державний торговельно-економічний університет, вул. Кіото, 19, Київ, Україна, індекс 02000 (d.chernyshova@knu.edu.ua)

ORCID: 0000-0002-2914-8020

Даруна CHERNYSHOVA

Assistant Professor at Department of Software Engineering and Cybersecurity, State University of Trade and Economics, 19 Kyoto street, Kyiv, Ukraine, postal code 02000 (d.chernyshova@knu.edu.ua)

Бібліографічний опис статті: Чернишова, Д. Сутність та структура гендерної рівності в освітній діяльності. *Інформаційні технології та суспільство*. 2023. Вип. 2(8). 84–89. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.it.2023.2.10>

Bibliographic description of the article: Chernyshova, D. (2023). Sutnist ta struktura hendernoї rıvnosti v osvıtnii diialnosti [The essence and structure of gender equality in educational activities]. *Informatsiini tekhnolohii ta suspilstvo – Information technology and society*, 2(8), 84–89. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.it.2023.2.10>

ПОТРЕБА ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИК ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглядаються сутність та структуру гендерної рівності в освітній діяльності. Досліджується поняття гендерної рівності і її значення для освітнього процесу. Стаття описує структуру гендерної рівності, включаючи інтеграцію гендерної рівності в навчальні програми, підтримку гендерної рівності на рівнях шкільного середовища та професійний розвиток вчителів і вихователів, наголошує на важливості реалізації гендерної рівності в освіті для створення справедливого, рівноправного та інклюзивного навчального середовища. Важливість потреби проектування, моделювання та впровадження інформаційно-аналітичної системи моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності. **Метою статті** є дослідження та пояснення сутності та структури гендерної рівності в освітній діяльності, а також сприяння формуванню цифрового справедливого та інклюзивного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу. Реалізація поставленої мети передбачає проведення аналізу та дослідження гендерної рівності в освітній діяльності, що сприятиме підвищенню розуміння та практичної реалізації гендерної рівності в освіті та подальшій розробці інформаційно-аналітичної системи моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності. **Наукова новизна** статті полягає у представленні оновленого аналізу та дослідження гендерної рівності в освітній діяльності на основі актуальних даних та наукових досліджень. Стаття наводить нові аргументи, які підтверджують важливість гендерної рівності в освітньому контексті. **Наукова новизна статті** полягає в її внеску до розуміння гендерної рівності в освіті та пропозиції нових ідей або рішень для подолання викликів у цій галузі, що можливі за рахунок автоматизації процесу моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності. **Висновки.** Гендерна рівність в освіті є важливою для забезпечення справедливості та рівноправ'я всіх учасників освітнього процесу. Інтеграція гендерної рівності в навчальні програми та матеріали сприяє формуванню свідомого розуміння гендерних питань серед студентів. Уникнення стереотипів та дискримінації є ключовим аспектом гендерної рівності в освіті. Це сприяє створенню інклюзивного та сприятливого навчального середовища для всіх. Важливою складовою гендерної рівності в освіті є підтримка самовизначення, повага до різних гендерних ідентичностей та надання підтримки для їхнього самовираження. Створення політик та протоколів протидії дискримінації, розбудова інклюзивних класних колективів та розвиток навичок вчителів та викладачів щодо підтримки гендерної рівності є важливими стратегіями для підтримки гендерної рівності на рівнях освітнього середовища. Все вище зазначене призводить до необхідності розробки інформаційно-аналітичної системи моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності.

Ключові слова: гендерна рівність, освітня діяльність, навчальні програми, професійний розвиток, дискримінація, інклюзивність, інформаційно-аналітична система моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності.

THE ESSENCE AND STRUCTURE OF GENDER EQUALITY IN EDUCATIONAL ACTIVITIES

The essence and structure of gender equality in educational activities are examined. The concept of gender equality and its significance for the educational process are explored. The article describes the structure of gender equality, including the integration of gender equality into educational programs, support for gender equality at the school level, and the professional development of teachers and educators. Emphasis is placed on the importance of implementing gender equality in education to create a fair, equitable, and inclusive learning environment. The importance of the need for designing, modeling and implementing an information-analytical system for monitoring gender equality in educational activities. **The aim** of the article is to research and explain the essence and structure of gender equality in educational activities, as well as to promote the creation of a digital fair and inclusive educational environment for all participants in the educational process. Achieving this goal involves conducting an analysis and investigation of gender equality in educational activities, which will contribute

to enhancing understanding and practical implementation of gender equality in education and further development of the information and analytical system for monitoring gender equality in educational activities. **The scientific novelty** of the article lies in presenting an updated analysis and investigation of gender equality in educational activities based on current data and scientific research. The article introduces new arguments that confirm the importance of gender equality in the educational context. The scientific novelty of the article lies in its contribution to the understanding of gender equality in education and proposing new ideas or solutions to overcome challenges in this field, which are possible due to the automation of the process of monitoring gender equality in educational activities. **Conclusions.** Gender equality in education is important for ensuring justice and equal rights for all participants in the educational process. Integrating gender equality into curriculum and materials promotes a conscious understanding of gender issues among students. Avoiding stereotypes and discrimination is a key aspect of gender equality in education, which contributes to creating an inclusive and supportive learning environment for all students. Supporting students' self-determination, respecting different gender identities, and providing support for their self-expression are important components of gender equality in education. Creating policies and protocols to combat discrimination, building inclusive classroom communities, and developing teachers' skills in supporting gender equality are crucial strategies for promoting gender equality in school environments. All of the above leads to the need to develop an information and analytical system for monitoring gender equality in educational activities.

Key words: gender equality, educational activities, curriculum, professional development, discrimination, inclusivity, information and analytical system for monitoring gender equality in educational activities.

Актуальність. Актуальність теми щодо сутності та структури гендерної рівності в освітній діяльності проявляється у декількох аспектах. По-перше, суспільна свідомість зростає щодо значення рівноправ'я та поваги до гендерних різниць. Вивчення гендерної рівності в освіті сприяє свідомому розвитку суспільства. По-друге, сутність та структура гендерної рівності стикається з важливими проблемами, такими як стереотипи, дискримінація та нерівність в освіті, і пропонує стратегії для їх подолання та досягнення гендерної рівності. По-третє, тема гендерної рівності оновлює підходи до інтеграції гендерної рівності в освітній процес, що сприяє ефективному навчанню та розвитку усіх, незалежно від статевої приналежності або гендерної ідентичності [1-2, 4]. Крім того, актуальність теми впливає з зростаючої уваги до інклюзивності та розуміння різноманіття гендерів, а також з політичного та законодавчого контексту, де розробка політик і стратегій спрямована на досягнення гендерної рівності в освіті. Отже, тема є актуальною в контексті вимог і потреб суспільства, освіти, політики та законодавства щодо рівності та інклюзивності в освітньому середовищі. Враховуючи стратегію цифровізації освіти дане дослідження є основою для подальшої розробки інформаційно-аналітичної системи моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На основі загальних тенденцій і попереднього досвіду можна зазначити деякі загальні напрями та висновки з досліджень гендерної рівності в освіті. Дослідження показують зростаюче розуміння та усвідомлення важливості гендерної рівності в освітньому контексті. Це відображається у зростаючій кількості досліджень та публікацій, присвячених цій темі [1-5]. Дослідження підкреслюють важливість включення гендерних питань у навчальні програми та матеріали. Це може включати перегляд і оновлення навчальних матеріалів, щоб відображати різноманітність гендерів та уникати стереотипів та дискримінації [3, 5, 7, 8-9]. Останні дослідження акцентують значення створення безпечного та інклюзивного навчального середовища для всіх учасників освітнього процесу, незалежно від їхньої статевої приналежності чи гендерної ідентичності. Це включає розбудову інклюзивних класних колективів та підтримку самовизначення [8]. Дослідження підтверджують важливість професійного розвитку вчителів з питань гендерної рівності. Це включає навчання вчителів щодо гендерних питань, розвиток навичок підтримки рівності та використання інклюзивних педагогічних практик [5, 7-9]. Дослідження свідчать про те, що реалізація гендерної рівності в освіті сприяє покращенню якості освіти та сприяє суспільному розвитку. Це може включати економічний розвиток, боротьбу зі стереотипами та побудову справедливого суспільства [7-9].

Варто зазначити, що є слабоструктуровані дослідження у сфері розробки інформаційно-аналітичних систем моніторингу в освітній діяльності [10-12], але за саме спрямовані на моніторинг гендерної рівності в освітній діяльності є малодослідженими.

Загальні тенденції у дослідженнях гендерної рівності в освіті наголошують на важливості впровадження політик, стратегій та практик, спрямованих на досягнення гендерної рівності та побудову інклюзивного освітнього середовища. Ці дослідження підкреслюють потребу у подальшій розробці інформаційно-аналітичної системи моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності.

Метою дослідження є вивчення, аналіз та розуміння різних аспектів гендерної рівності в освітній діяльності та потребу в розробці інформаційно-аналітичної системи моніторингу гендерної рівності в освітній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Гендерна рівність в освітній діяльності означає створення рівних можливостей та рівних умов для навчання та розвитку незалежно від гендерної приналежності. Її сутність полягає в тому, щоб усунути статево дискримінацію, стереотипи і нерівноправне ставлення до чоловіків і жінок у навчальному середовищі. Гендерна рівність в освітній діяльності має сутність, що

охоплює різні аспекти. Основні з них включають рівні можливостей та умови навчання, інклюзивну освіту та підтримку самовизначення здобувачів освіти [1, 2].

Гендерна рівність в освіті передбачає забезпечення рівних можливостей для хлопців і дівчат в доступі до освіти, виборі навчальних програм, дисциплін і професій. Вона пропонує усунення стереотипів, які можуть обмежувати вибір гендерно нейтральних професій, та сприяє стимулюванню рівного доступу до ресурсів, можливостей для самовираження та розвитку. Це означає, що кожен здобувач освіти має мати рівні шанси отримати якісну освіту та доступ до всіх освітніх можливостей [3-6].

Також гендерна рівність передбачає забезпечення рівного ставлення до учасників освітнього процесу, незалежно від їхньої статі. Вона включає в себе використання гендерно чутливих педагогічних підходів, матеріалів та методик, які враховують інтереси та потреби учасників освітнього процесу різних статей. Вона спрямована на те, щоб усунути нерівноправне ставлення до чоловіків та жінок, уніфікувати гендерні стереотипи в навчальних програмах, матеріалах та методиках і забезпечити рівні умови для всіх. Вчителі/викладачі повинні уникати статевих стереотипів у своїй роботі, поширювати гендерну освіту і сприяти розвитку навичок гендерної рівності серед здобувачів освіти. Гендерна рівність в освіті також означає підтримку самовизначення учасників освітнього процесу щодо їх гендерної ідентичності. Це включає повагу до самовизначення здобувачів освіти, використання правильної мови та прізвища у відповідності до їхньої ідентичності, а також забезпечення підтримки та ресурсів для студентів, які шукають допомогу або консультацію у зв'язку з питаннями гендерної ідентичності.

Гендерна рівність також відноситься до професійного розвитку педагогічних працівників. Вона включає в себе забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків у плануванні кар'єрного росту, надання професійного навчання з питань гендерної рівності та підтримку рівних заробітних плат. Гендерна рівність передбачає створення безпечного і сприятливого класного середовища, де здобувачі освіти відчують комфортно незалежно від своєї статі. Це включає боротьбу з будь-якими формами гендерного насильства, запобігання булінгу, заохочення співпраці і рівноправного взаємодії між хлопцями і дівчатами.

Загальна мета гендерної рівності в освіті полягає в тому, щоб створити справедливе, інклюзивне і рівноправне освітнє середовище для всіх здобувачів освіти, незалежно від їхньої статевої приналежності. Це сприяє розвитку толерантного суспільства, де гендерні різниці не впливають на можливості людей досягти свого повного потенціалу.

Структура гендерної рівності в освітній діяльності може бути різною, але одним із ключових аспектів є інтеграція гендерної рівності в навчальні програми. Це означає урахування гендерних аспектів у плануванні, розробці та реалізації навчальних матеріалів та курсів.

Елементів, які можуть бути враховані при інтеграції гендерної рівності в освітніх компонентах [2, 4, 6]:

1. Аналіз гендерного виміру: першим кроком є проведення аналізу гендерного виміру освітніх компонентів. Це означає визначення, які гендерні аспекти (наприклад, ролі, стереотипи, соціальні норми) можуть бути присутні в навчальних матеріалах і як вони можуть впливати на здобувачів освіти. Аналіз гендерного виміру допомагає виявити можливі нерівності та визначити шляхи для їх усунення.

2. Включення гендерно чутливих прикладів та матеріалів: можуть бути використані гендерно чутливі приклади, історії та матеріали, які відображають різні гендери, ролі та досвіди. Це допомагає здобувачам освіти розуміти, що гендерне розмаїття є нормою та що існує безліч можливостей для гендерної самовираженості.

3. Застосування гендерно чутливих методик навчання: педагогічні працівники можуть використовувати гендерно чутливі методики навчання, що враховують різницю в потребах та інтересах здобувачів освіти різних гендерів. Це може включати групову роботу, рольові ігри, дискусії та проектну роботу, які стимулюють активну участь здобувачів освіти та розвиток навичок гендерної рівності.

4. Підтримка критичного мислення сприятиме розвитку критичного мислення стосовно гендерних питань. Здобувачі освіти повинні мати можливість аналізувати стереотипи, нерівності та соціальні норми, пов'язані з гендером, та розуміти їхні наслідки для суспільства. Це допомагає здобувачам освіти стати свідомими гендерними громадянами та агентами змін.

5. Професійний розвиток педагогічних працівників: важливим елементом інтеграції гендерної рівності в навчальні програми є професійний розвиток. Вони повинні отримати навички та знання щодо гендерної рівності, щоб впроваджувати її принципи в навчальний процес. Це може включати тренінги, семінари, конференції та обмін досвідом щодо гендерної рівності в освіті. Інтеграція гендерної рівності в навчальні програми допомагає створити гендерно чутливе та справедливе освітнє середовище. Вона сприяє розширенню світогляду учасників освітнього процесу, формуванню рівних можливостей та підготовці молодого покоління до життя у різноманітному і глобалізованому світі.

6. Інформаційно-аналітичні системи моніторингу гендерної рівності: збирати, аналізувати, представляти та формувати структуровані дані про стан гендерної рівності в освітній діяльності, її якості та результатів.

Ці заходи сприяють інтеграції гендерної рівності в освітню діяльність та навчальний процес. Вони допомагають створити гендерно чутливі навчальні матеріали та включити гендерні питання у навчальні предмети. Це розширює світогляд учасників освітнього процесу, підтримує їхнє розуміння гендерної рівності та сприяє формуванню справедливого і більш інклюзивного освітнього середовища.

Підтримка гендерної рівності на різних рівнях освіти має важливе значення для створення справедливого та інклюзивного освітнього середовища. Закладам освіти слід мати політику, яка забороняє дискримінацію на основі гендерної приналежності. Це повинно бути супроводжене розробкою протоколів для реагування на ситуації дискримінації та встановлення відповідних механізмів скарг і врегулювання конфліктів. Політика повинна бути широко відомою учасникам освітнього процесу, і має бути активно впроваджена. Це включає уникнення гендерних стереотипів, надання рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу, використання різноманітних матеріалів та методик, що враховують гендерні аспекти, та сприяння гендерній самосвідомості учасників освітнього процесу. Важливим аспектом підтримки гендерної рівності є соціальне та емоційне навчання, яке сприяє розвитку навичок співробітництва, емпатії, розуміння різниці та поваги до інших. Ці підходи допомагають створити освітнє середовище, де гендерна рівність підтримується та просувається. Заклади освіти можуть стати місцем, де здобувачі навчаються і розуміють значення гендерної рівності, розширюють світогляд та готуються до життя в різноманітному світі [8-9].

Професійний розвиток підтримує розвиток навичок, знань та свідомості, що допомагають педагогічним працівникам ефективно працювати з різноманітністю здобувачів та створювати сприятливі умови для розкриття потенціалу кожного, незалежно від його гендерної приналежності.

Подолання нерівності в освітньому середовищі є важливою метою для створення справедливого та інклюзивного навчального середовища. Одна з основних стратегій – це забезпечення рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу та моніторинг даних показників серед закладів освіти. Це означає забезпечення доступу до якісної освіти, ресурсів та підтримки для всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхньої статевої приналежності, етнічного походження, соціального статусу тощо. Рівні можливості повинні стосуватися навчання, участі в активностях та здобуття успіху [5, 8]. Можуть бути розроблені адаптовані програми та методики навчання, щоб відповідати різним потребам та стилям навчання. Це включає використання різноманітних педагогічних підходів, диференціювання завдань та оцінювання, а також використання технологій для підтримки навчання [3, 9]. Важливим етапом є процес автоматизації аналізу та моніторингу, тобто розробки інформаційно-аналітичних систем моніторингу стану гендерної рівності, що надасть можливість формувати якісні рекомендації щодо підвищення рівня залученості учасників освітнього процесу в питаннях гендерної рівності. Ці стратегії можуть бути використані для подолання нерівності в освітньому середовищі та створення справедливого та інклюзивного навчання для всіх учасників освітнього процесу. Вони сприяють побудові рівноправного та демократичного суспільства, де кожен учень має рівні можливості для розвитку та досягнення успіху.

Освіта відіграє важливу роль у формуванні гендерно-рівних цінностей у суспільстві [3-6]. Шляхом надання знань, розуміння та свідомості щодо гендерної рівності, освіта може сприяти зміні стереотипів, норм та уявлень про гендерну рівність у суспільстві. Ролі освіти у формуванні гендерно-рівних цінностей включають: усвідомлення гендерних нерівностей, формування розуміння гендеру як соціальної конструкції, розвиток критичного мислення, стимулювання емпатії та розуміння, сприяння розвитку гендерно-рівних навичок. Освіта допомагає учням усвідомити існування гендерних нерівностей у суспільстві, таких як стереотипи, дискримінація та соціокультурні обмеження.

Освіта сприяє розвитку емпатії та розуміння здобувачами освіти гендерних досвідів та перспектив інших людей. Шляхом вивчення історій успіху жінок, чоловіків та осіб з різними гендерними ідентичностями, освіта допомагає побачити різноманітність та цінність різних гендерів. Освіта може допомогти розвивати навички, які сприяють гендерній рівності, такі як співробітництво, емпатія, взаємовиручка та повага. Це може бути досягнуто через використання активних методів навчання, групових проєктів, рольових ігор та спільного вирішення гендерних проблем.

Загалом, освіта грає важливу роль у формуванні гендерно-рівних цінностей у суспільстві. Вона сприяє розумінню гендерних нерівностей, розвитку критичного мислення та емпатії, а також стимулює розвиток навичок, необхідних для побудови справедливого та рівноправного суспільства.

Проаналізувавши сутність та структуру гендерної рівності в освітній діяльності можемо зазначити потребу в проєктуванні, моделюванні та впровадженні інформаційно-аналітичної системи моніторин-

гу стану гендерної рівності в освітній діяльності, а також визначенні її структурних складових, що дозволить гармонізувати процес управління освітнім процесом.

Висновки. Отже, гендерна рівність в освіті означає забезпечення рівних можливостей, доступу та прав для всіх учасників освітнього процесу, незалежно від їхньої статевої приналежності чи гендерної ідентичності. Основні аспекти гендерної рівності в освіті включають: забезпечення рівних прав для всіх, включаючи право на освіту, доступ до ресурсів та можливостей для розвитку; уникнення стереотипів та дискримінації, що забороняє будь-яку форму нерівного поводження чи обмеження на основі гендеру; створення інклюзивного освітнього середовища, яке сприяє рівності та повазі до різних гендерних ідентичностей; підтримка самовизначення, гендерних прав та свободи обирати та виражати свою гендерну ідентичність; інтеграція гендерної рівності в навчальні програми, матеріали та методи навчання з метою підвищення свідомості та розуміння гендерних питань.

Отже, реалізація гендерної рівності в освіті не тільки забезпечує справедливість та рівноправ'я, але й має важливе значення для розвитку суспільства, підтримки економічного зростання та формування гармонійних стосунків.

А подальше проектування інформаційно-аналітичної системи моніторингу гендерної рівності в освіті може стати ефективним інструментом для підтримки розробки політик на основі фактичних даних, сприяння підзвітності та прозорості та покращення гендерної рівності в освіті.

Список використаних джерел:

1. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України: гендер. вимір сімейн. політики; принцип гендер. рівності в екон. сфері; питання гендер. рівності у стратегіях міжнар. та європ. інституцій; прав. регулювання рівних прав та можливостей в Україні; моніторинг досягнення гендер. рівності у глоб. рейтингах; гендер. рівність очима громадян. Центр Разумкова ; [керівник проекту О. Пищуліна ; ред. А. Чернова]. Київ : Заповіт, 2016. – 244 с.
2. Власенко Н. С. Гендерна статистика для моніторингу досягнення рівності жінок і чоловіків: Україна ; Державний комітет статистики України, Проект "Сприяння гендерній рівності" ПРООН. К. : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2000. 54 с.
3. Пасічник Н. О. Формування умінь оперувати статистичними показниками гендерної рівності у майбутніх фахівців з освітніх вимірювань / Н. О. Пасічник, Р. Я. Ріжняк. Наук. зап. [Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. Володимира Винниченка]. Сер. Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. 2017. Вип. 12(2). С. 23-31.
4. Ярош О. Моніторинг виборів як чинник демократичного розвитку українського суспільства: гендерний аспект. Наук. зап. Ін-ту політ. і етнонаціональн. досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2016. Вип. 3-4. С. 313-323.
5. Моніторинг системи освітнього менеджменту за моделями оцінки гендерної зрілості (на прикладі університетів України) / Г. Г. Фесенко, А. В. Шахов, Т. Г. Фесенко, А. В. Якунін. Вісн. Нац. технічн. ун-ту "ХПІ". Сер. Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. – 2020. – № 1. – С. 68-77.
6. Фесенко Т. Г. Гендерний індекс освіти як контекст інноваційних проектів в Україні. Г. Фесенко. URL : http://eprints.kname.edu.ua/45529/1/%D0%9E%D0%9D%D0%9C%D0%A3_%D0%BD%D0%B0%D1%88%D1%96%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80_2017.pdf.
7. Гриценчук О. О. Гендерний підхід у моніторингових дослідженнях ІК-компетентності учасників освітнього процесу в освітній практиці країн Європи / О. О. Гриценчук. Інформ. технології і засоби навчання. 2013. Т. 37, Вип. 5.
8. Гендерні дослідження : прикладні аспекти : монографія / В. П. Кравець, Т.В. Говорун, О. М. Кікінежді та ін. ; за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 448 с.
9. Головашенко І.О. Гендерний підхід в системі освіти: узгодження національного досвіду з міжнародними стандартами. Режим доступу: www.gender.univer.kharkov.ua.
10. Інформаційно-аналітичне управління освітніми системами: методичний посібник / Т.В. Волкова, Н.О. Велічко, І.В. Гириловська, Д.О. Закатнов, та інші за ред. Т.В. Волкової. К.: Педагогічна думка, 2012. 176 с.
11. Fesenko, Tetiana & Kovalenko, Andriy & Tkachov, Vitalii & Fesenko, Galyna & Yeroshenko, Olha. (2022). Information and analytical support of gender audit of educational management system. Bulletin of NTU KhPI Series Strategic Management Portfolio Program and Project Management. 70-79. 10.20998/2413-3000.2022.5.9.
12. Baranenko, Roman & Sokol, H. & Pustovoirov, P. & Zakharov, R. (2023). Information and analytical support of the education quality management system. Системи управління, навігації та зв'язку. Збірник наукових праць. 2. 39-41. 10.26906/SUNZ.2023.2.039.

References:

1. Henderna rivnist i rozvytok: pohliad u konteksti yevropeiskoi stratehii Ukrainy: hender. vymir simein. polityky; pryntsyyp hender. rivnosti v ekon. sferi; pytannia hender. rivnosti u stratehiiakh mizhnar. ta yevrop. instytutsii; prav. rehuliuвання рівних прав та можливостей в Україні; monitorynh dosiahnennia hender. rivnosti u hlob. reitynhakh; hender. rivnist ochyma hromadian [Gender equality and development: a view in the context of the European strategy of Ukraine: gender. dimension of family politicians; gender principle. equality in the economy field; gender issue. equality in international strategies and European institutions; rights regulation of equal rights and opportunities in Ukraine; gender achievement monitoring. equality in glob. ratings; gender equality through the eyes of citizens] / *Tsentr Razumkova – Razumkov Centre*; [kerivnyk proektu O. Pyshchulina ; red. A. Chernova]. Kyiv : Zapovit, 2016. p. 244 [in Ukrainian]

2. Vlasenko N. S. et al. (2000) Henderna statystyka dlia monitorynhu dosiahnennia rivnosti zhinok i cholovikiv: Ukraina [Gender statistics for monitoring the progress of equality between women and men: Ukraine] *Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy, Proekt "Spryannia hendernii rivnosti" PROON*. – K. : Instytut derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy – State Statistics Committee of Ukraine, UNDP Project "Promoting Gender Equality". – K.: Institute of State and Law named after V.M. Koretskyi, National Academy of Sciences of Ukraine, 54 p. [in Ukrainian]
3. Pasichnyk N. O., Rizhniak Ya. (2017) Formuvannia umin operuvaty statystychnymy pokaznykamy hendernoi rivnosti u maibutnikh fakhivtsiv z osvity vymiriuvan [Formation of skills to operate with statistical indicators of gender equality in future specialists in educational measurement]. *Nauk. zap. [Kirovohrad. derzh. ped. un-tu im. Volodymyra Vynnychenka]. Ser. Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity – Science works Kirovohrad State Pedagogical University named after Volodymyr Vinnichenko. Ser. Problems of the methodology of physical, mathematical and technological education*. Vol. 12(2). – p. 23-31. [in Ukrainian]
4. Yarosh O. (2016) Monitorynh vyboriv yak chynnyk demokratychnoho rozvytku ukrainskoho suspilstva: hendernyi aspekt [Election monitoring as a factor of democratic development of Ukrainian society: gender aspect]. *Nauk. zap. In-tu polit. i etnonatsionaln. doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy – Science work Institute of political and ethno-national research named after I. F. Krasa of the National Academy of Sciences of Ukraine*. Vol. 3-4. – p. 313-323. [in Ukrainian]
5. Fesenko H. H., Shakhov A. V., Fesenko T. H., Yakunin A. V. (2020) Monitorynh systemy osvitnoho menedzhmentu za modeliamy otsinky hendernoi zrilosti (na prykladi universytetiv Ukrainy) [Monitoring of the educational management system based on gender maturity assessment models (on the example of Ukrainian universities)]. *Visn. Nats. tekhnichn. un-tu "KhPI". Ser. Stratehichne upravlinnia, upravlinnia portfeliamy, prohramamy ta proektamy – Bulletin of National technical KhPI University. Ser. Strategic management, management of portfolios, programs and projects*. № 1. – p. 68-77. [in Ukrainian]
6. Fesenko T. H. Hendernyi indeks osvity yak kontekst innovatsiinykh proektiv v Ukraini [Gender index of education as a context of innovative projects in Ukraine] Retrieved from http://eprints.kname.edu.ua/45529/1/%D0%9E%D0%9D%D0%9C%D0%A3_%D0%BD%D0%B0%D1%88%D1%96%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80_2017.pdf. [in Ukrainian]
7. Hrytsenchuk O. O. (2013) Hendernyi pidkhid u monitorynhovykh doslidzhenniakh IK-kompetentnosti uchniv v osvitnii praktytsi krain Yevropy [Gender approach in monitoring studies of IC competence of participants in the educational process in the educational practice of European countries]. *Inform. tekhnolohii i zasoby navchannia – Inform. technologies and means of education*. P. 37, vol. 5. [in Ukrainian]
8. Kravets V.P. et al. (2013) Genderni doslidzhennia [Gender studies] (Eds) V. P. Kravtsia. – Ternopil : *Navchalna knyha – Bohdan – Textbook – Bohdan*. – 448 p. [in Ukrainian]
9. Holovashenko I.O. Hendernyi pidkhid v systemi osvity: uzgodzhennia natsionalnoho dosvidu z mizhnarodnymy standartamy [Gender approach in the education system: reconciliation of national experience with international standards]. Retrieved from www.gender.univer.kharkov.ua [in Ukrainian]
10. Volkova T.V., (Eds.) (2012) Informatsiyno-analitychne upravlinnya osvitnimy systemamy: metodychnyy posibnyk [Information and analytical management of educational systems: methodical manual]. – K.: *Pedahohichna dumka – Pedagogical thought*, 176 p. [in Ukrainian]
11. Fesenko, Tetiana & Kovalenko, Andriy & Tkachov, Vitalii & Fesenko, Galyna & Yeroshenko, Olha. (2022). Information and analytical support of gender audit of educational management system. *Bulletin of NTU KhPI Series Strategic Management Portfolio Program and Project Management*. 70-79. 10.20998/2413-3000.2022.5.9.
12. Baranenko, Roman & Sokol, H. & Pustovoitov, P. & Zakharov, R. (2023). Information and analytical support of the education quality management system. *Systemy upravlinnya, navhatsiyi ta zv'yazku. Zbirnyk naukovykh prats' – Control, navigation and communication systems. Collection of scientific papers*. 2. 39-41. 10.26906/SUNZ.2023.2.039.